

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ КИЇВСЬКОГО ОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

«13» грудня 2019 року

№ 60/95-р/к

справа № 930/72-р-02-06-15

м. Київ

*Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції*

Рішення Голомурівською сільською радою Бориспільського району Київської області про затвердження тарифів для комунального підприємства «Горянин» Гірської сільської ради (далі - КП «Горянин» або Підприємство) на послуги з централізованого водопостачання та водовідведення не приймалися та було залишено діючими тарифи попереднього надавача таких послуг – приватного акціонерного товариства «Спеціалізована пересувна механізована колона № 241» (далі – ПрАТ «СПМК – 241»), що є порушенням вимог пункту 9 Порядку формування тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01.06.2011 № 869 «Про забезпечення єдиного підходу до формування тарифів на житлово-комунальні послуги» (із змінами) (далі – Порядок).

При цьому, Підприємством був поданий лише загальний розрахунок планової вартості надання таких послуг, без підтверджуючих документів щодо розміру закладених статей до цього розрахунку та без відповідних розрахунків витратної частини, яка понесена саме КП «Горянин», тобто без дотримання вимог пункту 9 Порядку.

За результатами розгляду справи № 930/72-р-02-06-15 такі дії Голомурівської сільської ради кваліфіковано як порушення, передбачені пунктом 7 статті 50 та статтею 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції» (легітимація порушення законодавства про захист економічної конкуренції та створення умов для вчинення такого порушення).

Адміністративна колегія Київського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи № 930/72-р-02-06-15 про порушення Голомурівською сільською радою Бориспільського району Київської області законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене пунктом 7 статті 50 та статтею 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та подання Третього відділу досліджень і розслідувань від 11.11.2019 № 60-03/237п з попередніми висновками у зазначеній справі,

ВСТАНОВИЛА:

1. Процесуальні дії

- (1) На виконання доручення Антимонопольного комітету України від 31.12.2013 № 1.1/954 (вх. від 31.12.2013 № 01-01-7-М) Київським обласним територіальним

відділенням Антимонопольного комітету України (далі – Відділення) здійснено розгляд звернення народного депутата України Міщенко С.Г. щодо дотримання сільськими радами Бориспільського району Київської області порядку передачі водопровідних та каналізаційних мереж в оренду КП «Горянин» та економічної обґрунтованості тарифів Підприємства на послуги з централізованого водопостачання та водовідведення у Бориспільському районі Київської області.

- (2) Розпорядженням адміністративної колегії Відділення від 29.09.2015 № 72-р розпочато розгляд справи № 930/72-р-02-06-15 за ознаками вчинення Гологурівською сільською радою Бориспільського району Київської області (далі – Гологурівська сільська рада) порушень, передбачених пунктом 7 статті 50 та статтею 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді створення умов для порушення КП «Горянин» законодавства про захист економічної конкуренції на ринку надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення у межах с. Гологурів та с. Кийлів Бориспільського району Київської області.
- (3) Листом від 14.11.2019 № 60-02/6488 копію подання з попередніми висновками у справі № 930/72-р-02-06-15 було направлено на адресу Гологурівської сільської ради.
- (4) Станом на дату прийняття рішення будь-яких зауважень чи заперечень щодо змісту подання з попередніми висновками у вказаній справі від Гологурівської сільської ради до Відділення не надходило.
- (5) Розпорядженням адміністративної колегії Відділення від 10.09.2019 № 60/96-рп/к збір та аналіз доказів у справі № 930/72-р-02-06-15 доручено Третьому відділу досліджень та розслідувань Відділення.

2. Відповідач

- (6) Відповідачем у справі є Гологурівська сільська рада (08353, Київська обл., Бориспільський р-н, с. Гологурів, вул. Гарфункіна, буд. 15; ідентифікаційний код юридичної особи: 04363515).
- (7) Місцеве самоврядування здійснюється територіальною громадою в порядку, встановленому законом, як безпосередньо, так і через органи місцевого самоврядування: сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи (частина третя статті 140 Конституції України).
- (8) Відповідно до частини першої статті 16 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» органи місцевого самоврядування є юридичними особами і наділяються цим та іншими законами власними повноваженнями, в межах яких діють самостійно і несуть відповідальність за свою діяльність відповідно до закону.
- (9) Гологурівська сільська рада відповідно до статей 5 та 10 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» входить до системи місцевого самоврядування та є органом місцевого самоврядування, що представляє спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст, у межах повноважень, визначених Конституцією України, цим та іншими законами, а також повноважень, переданих їм сільськими, селищними, міськими радами.

3. Обставини справи

- (10) Згідно з частинами першою та третьою статті 24 Закону України «Про місцеве самоврядування» правовий статус місцевого самоврядування в Україні визначається Конституцією України, цим та іншими законами, які не повинні суперечити положенням цього Закону. Органи місцевого самоврядування та їх посадові особи діють лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, передбачені Конституцією і законами України, та керуються у своїй діяльності Конституцією і законами України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України, а в Автономній Республіці Крим - також нормативно-правовими актами Верховної Ради і Ради міністрів Автономної Республіки Крим, прийнятими у межах їхньої компетенції.
- (11) Статтею 7 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» (у редакції, що діяла до 01.05.2019) (далі – Закон) передбачено, що до повноважень органів місцевого самоврядування у сфері житлово-комунальних послуг належить визначення виконавця житлово-комунальних послуг відповідно до цього закону в порядку, затвердженому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства.
- (12) Відповідно до пункту 1.6. Порядку визначення виконавця житлово-комунальних послуг, затвердженого наказом державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 25.04.2005 № 60, виконавець житлово-комунальних послуг визначається органами місцевого самоврядування, крім випадків коли власник (власники) житлових будинків бажає (бажають) визначити виконавця житлово-комунальних послуг самостійно.
- (13) Рішенням Голомурівської сільської ради від 03.04.2013 № 718-30-VI «Про передачу в оренду водозабірних та каналізаційних мереж комунальної власності» КП «Горянин» визначено надавачем послуг з централізованого водопостачання та водовідведення на території Голомурівської сільської ради та затверджено договір оренди водозабірних та каналізаційних мереж між Голомурівською сільською радою та КП «Горянин» з 03.04.2013.
- (14) Згідно з абзацом першим частини другої статті 31 Закону виконавці/виробники житлово-комунальних послуг здійснюють розрахунки економічно обґрунтованих витрат на виробництво (надання) житлово-комунальних послуг і подають їх органам, уповноваженим здійснювати встановлення тарифів.
- (15) Відповідно до частини другої статті 28 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належить встановлення в порядку і межах, визначених законодавством, тарифів на побутові, комунальні (крім тарифів на теплову енергію, централізоване водопостачання та водовідведення, які встановлюються Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг), транспортні та інші послуги.
- (16) Стаття 30 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» передбачає, що до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належить, зокрема:
- управління об'єктами житлово-комунального господарства, побутового, торговельного обслуговування, транспорту і зв'язку, що перебувають у комунальній власності відповідних територіальних громад, забезпечення їх

належного утримання та ефективної експлуатації, необхідного рівня та якості послуг населенню;

- здійснення відповідно до законодавства контролю за належною експлуатацією та організацією обслуговування населення підприємствами житлово-комунального господарства, торгівлі та громадського харчування, побутового обслуговування, транспорту, зв'язку, за технічним станом, використанням та утриманням інших об'єктів нерухомого майна усіх форм власності, за належними, безпечними і здоровими умовами праці на цих підприємствах і об'єктах; прийняття рішень про скасування даного ними дозволу на експлуатацію об'єктів у разі порушення нормативно-правових актів з охорони праці, екологічних, санітарних правил, інших вимог законодавства;

- здійснення контролю за дотриманням законодавства щодо захисту прав споживачів;

- здійснення контролю за станом квартирної обліку та додержанням житлового законодавства на підприємствах, в установах та організаціях, розташованих на відповідній території, незалежно від форм власності.

- (17) Згідно з абзацом першим частини третьої статті 31 Закону органи місцевого самоврядування встановлюють тарифи на житлово-комунальні послуги в розмірі не нижче економічно обґрунтованих витрат на їх виробництво (надання).
- (18) Статтею 10 Закону України «Про природні монополії» на суб'єктів природних монополій покладаються зобов'язання, зокрема дотримання встановленого порядку ціноутворення, надання органам, які регулюють їх діяльність, документів та інформації, необхідних для виконання цими органами своїх повноважень.
- (19) Відповідно до статті 13 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» до повноважень органів місцевого самоврядування у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення, зокрема, належать:
- встановлення тарифів на послуги централізованого водопостачання та водовідведення (крім тарифів на ці послуги, які встановлюються національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг);
 - обмеження, тимчасова заборона діяльності підприємств у разі порушення ними вимог законодавства у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення в межах своїх повноважень;
 - вирішення інших питань у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення відповідно до законів України.
- (20) Згідно зі статтею 30 Закону державне регулювання цін/тарифів базується на таких основних принципах, зокрема:
- нормативного регулювання надання житлово-комунальних послуг споживачам за цінами/тарифами, затвердженими в установленому законом порядку;
 - відповідності рівня цін/тарифів розміру економічно обґрунтованих витрат на їх виробництво.
- (21) Відповідно до пункту 1 Порядку цей порядок визначає механізм формування тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення для суб'єктів природних монополій та суб'єктів господарювання на суміжних ринках, які провадять або мають намір провадити господарську діяльність з централізованого водопостачання та водовідведення.
- (22) Пункт 2 Порядку застосовується під час установлення Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг та органами місцевого самоврядування (далі - уповноважені органи) тарифів на

централізоване водопостачання та водовідведення для суб'єктів природних монополій, а також для суб'єктів господарювання на суміжних ринках, зазначених у пункті 1 цього порядку, та поширюється на таких суб'єктів під час розрахунку таких тарифів.

- (23) Відповідно до пункту 9 Порядку для встановлення тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення ліцензіат подає уповноваженим органам у друкованому і електронному вигляді заяву та розрахунки тарифів на планований період за встановленими такими органами формами з відповідними розрахунками, підтвердними матеріалами і документами, що використовувалися під час їх проведення.
- (24) У ході аналізу інформації, яка була надана КП «Горянин» (листами, що зареєстровані у Відділенні 16.03.2015 за вх. № 01-11-482, 04.08.2015 за вх. № 01-11-1503) та сільськими радами Бориспільського району Київської області, Відділенням встановлено, що Підприємство застосовувало однакові тарифи на послуги з централізованого водопостачання та водовідведення у 13 населених пунктах Бориспільського району Київської області, хоча в кожному населеному пункті різна кількість споживачів, а відтак і різна витратна частина, що закладається до тарифів на ці послуги.
- (25) Листом від 05.08.2013 № 05/08 КП «Горянин» звернулось до голови Гологурівської сільської ради та повідомило, що ПрАТ «СПМК – 241» з 31 березня 2013 року змінило свій вид діяльності та припинило надавати послуги з централізованого водопостачання та водовідведення по Бориспільському району, з 01 квітня 2013 року даним видом послуг займається КП «Горянин». Проте, вказана організація таким видом послуг раніше не займалась, тому всі тарифи залишаються такими, які були у ПрАТ «СПМК – 241», а саме:
<u>Водопостачання:</u>	
для населення -	14,88 грн/1 куб.м
для бюджетних установ -	17,11 грн/1 куб.м
для інших споживачів -	22,32 грн/1 куб.м
<u>Водовідведення:</u>	
для населення -	12,72 грн/1 куб.м
для бюджетних організацій -	14,63 грн/1 куб.м
для інших споживачів -	19,09 грн/1 куб.м
- (26) При цьому, КП «Горянин» був поданий лише загальний розрахунок без підтверджуючих документів щодо розміру закладених статей до цього розрахунку та без відповідних розрахунків витратної частини, яка понесена **саме КП «Горянин»**, хоча це передбачено пунктом 9 Порядку.
- (27) Разом з тим, рішення про затвердження тарифів КП «Горянин» на послуги з централізованого водопостачання та водовідведення з 01.06.2013 по 01.01.2017, тобто у період надання Підприємством таких послуг, Гологурівською сільською радою не приймалися, а було залишено тариф, який затверджувався для ПрАТ «СПМК – 241».
- (28) За наявною у Відділенні інформацією, тарифи на послуги з централізованого водопостачання та водовідведення, що застосовувались КП «Горянин» у населених пунктах, зокрема, Вишеньки, Старе, Васильки, Дударківка, Сеньківка, Велика Стариця, Гологурів, Кийлів, Рогозів були розраховані ПрАТ «СПМК – 241» та затверджені рішеннями відповідних органів місцевого самоврядування. Отже, рішеннями сільських рад вищезазначених населених пунктів залишено для застосування КП «Горянин» тарифи, які були розраховані ПрАТ «СПМК - 241».

- (29) Отже, КП «Горянин» не було дотримано вимог пункту 9 Порядку, а саме не розроблено та не подано на затвердження до Головурівської сільської ради тарифи на послуги з централізованого водопостачання та водовідведення, що призвело до застосування економічно необґрунтованих тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення за рахунок включення витратної частини, яка була понесена іншим суб'єктом господарювання, та, як наслідок, ущемлення інтересів споживачів.

4. Правова кваліфікація дій відповідача

- (30) Подання КП «Горянин» на затвердження економічно необґрунтованих тарифів на послуги з централізованого водопостачання, що не відповідають вимогам Порядку, призвело до ущемлення інтересів споживачів у межах с. Головурів та с. Кийлів Бориспільського району Київської області, які користувались послугами Підприємства з централізованого водопостачання та водовідведення.
- (31) Також, подання КП «Горянин» на затвердження економічно необґрунтованих тарифів на послуги з централізованого водовідведення, що не відповідають вимогам Порядку, призвело до ущемлення інтересів споживачів у межах с. Головурів та с. Кийлів Бориспільського району Київської області, які користувались послугами Підприємства з централізованого водопостачання та водовідведення.
- (32) Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (33) Тобто, дії КП «Горянин», які полягають у поданні на затвердження економічно необґрунтованих тарифів на послуги з централізованого водопостачання, що не відповідають вимогам Порядку, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку надання послуг з централізованого водопостачання у межах с. Головурів та с. Кийлів Бориспільського району Київської області, де розташовані мережі, які обслуговуються Підприємством, що призвело до ущемлення інтересів споживачів, яке було б неможливим за умов існування значної конкуренції на цьому ринку.
- (34) Також, дії КП «Горянин», які полягають у поданні на затвердження економічно необґрунтованих тарифів на послуги з централізованого водовідведення, що не відповідають вимогам Порядку, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку надання послуг з централізованого водовідведення у межах с. Головурів та с. Кийлів Бориспільського району Київської області, де розташовані мережі, які обслуговуються Підприємством, що призвело до ущемлення інтересів споживачів, яке було б неможливим за умов існування значної конкуренції на цьому ринку.

- (35) При цьому, Головурівська сільська рада, не здійснивши контроль за дотриманням КП «Горянин» Порядку та не встановивши своїм рішенням тарифи на послуги з централізованого водопостачання, які мали бути розроблені КП «Горянин», створила умови для вчинення вказаним суб'єктом господарювання порушення законодавства про захист економічної конкуренції, у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку надання послуг з централізованого водопостачання у межах с. Головурів та с. Кийлів Бориспільського району Київської області.
- (36) Також, Головурівська сільська рада, не здійснивши контроль за дотриманням КП «Горянин» Порядку та не встановивши своїм рішенням тарифи на послуги з централізованого водовідведення, які мали бути розроблені КП «Горянин», створила умови для вчинення вказаним суб'єктом господарювання порушення законодавства про захист економічної конкуренції, у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку надання послуг з централізованого водовідведення у межах с. Головурів та с. Кийлів Бориспільського району Київської області.
- (37) Згідно зі статтею 144 Конституції України органи місцевого самоврядування в межах повноважень, визначених законом, приймають рішення, які є обов'язковими до виконання на відповідній території.
- (38) Одним із принципів, на основі яких здійснюється місцеве самоврядування в Україні відповідно до статті 4 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», є законність.
- (39) Відповідно до частини третьою статті 24 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» органи місцевого самоврядування та їх посадові особи діють лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, передбачені Конституцією і законами України, та керуються у своїй діяльності Конституцією і законами України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України, а в Автономній Республіці Крим - також нормативно-правовими актами Верховної Ради і Ради міністрів Автономної Республіки Крим, прийнятими у межах їхньої компетенції.
- (40) Згідно зі статтею 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції» забороняються дії чи бездіяльність органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю (колегіального органу чи посадової особи), що полягають у схиленні суб'єктів господарювання, органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю до порушень законодавства про захист економічної конкуренції, створенні умов для вчинення таких порушень чи їх легітимації.
- (41) Отже, бездіяльність Головурівської сільської ради, яка полягає у невстановленні своїм рішенням тарифу КП «Горянин» на послуги з централізованого водопостачання, тобто без дотримання КП «Горянин» Порядку, є порушенням, передбаченим пунктом 7 статті 50 та статті 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції».
- (42) Крім того, бездіяльність Головурівської сільської ради, яка полягає у невстановленні своїм рішенням тарифу КП «Горянин» на послуги з централізованого водовідведення, тобто без дотримання КП «Горянин» Порядку, є порушенням, передбаченим пунктом 7 статті 50 та статті 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

5. Заперечення відповідача та їх спростування

- (43) Станом на дату прийняття рішення будь-яких зауважень чи заперечень щодо змісту подання з попередніми висновками у справі № 930/72-р-02-06-15 від Голомурівської сільської ради до Відділення не надходило.

6. Остаточні висновки адміністративної колегії Відділення у справі

- (44) Таким чином, доказами, зібраними у справі, доводиться висновок адміністративної колегії Відділення про те, що:
- бездіяльність Голомурівської сільської ради, яка полягає у нездійсненні контролю за дотриманням КП «Горянин» вимог Порядку щодо подання для затвердження тарифів на послуги з централізованого водопостачання, становить порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене пунктом 7 статті 50 та статтею 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді створення умов для вчинення Підприємством порушення законодавства про захист економічної конкуренції на ринку надання послуг з централізованого водопостачання у межах с. Голомурів та с. Кийлів Бориспільського району Київської області;
 - бездіяльність Голомурівської сільської ради, яка полягає у нездійсненні контролю за дотриманням КП «Горянин» вимог Порядку щодо подання для затвердження тарифів на послуги з централізованого водовідведення, становить порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене пунктом 7 статті 50 та статтею 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді створення умов для вчинення Підприємством порушення законодавства про захист економічної конкуренції на ринку надання послуг з централізованого водовідведення у межах с. Голомурів та с. Кийлів Бориспільського району Київської області
- (45) Відповідно до статті 51 Закону України «Про захист економічної конкуренції» порушення законодавства про захист економічної конкуренції тягне за собою відповідальність, встановлену законом.

Враховуючи наведене та керуючись статтями 7, 12, 12¹ і 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтею 48 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за № 291/5482, та пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (зі змінами), адміністративна колегія Київського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати, що Голомурівська сільська рада Бориспільського району Київської області (Київська обл., Бориспільський р-н, с. Голомурів, вул. Гарфункіна, буд. 15; ідентифікаційний код юридичної особи: 04363515) вчинила порушення, передбачене пунктом 7 статті 50 та статтею 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді створення умов для порушення комунальним підприємством «Горяни» Гірської сільської ради законодавства про захист економічної конкуренції на ринку надання послуг

з централізованого водопостачання у межах с. Гологурів та с. Кийлів Бориспільського району Київської області.

2. Визнати, що Гологурівська сільська рада Бориспільського району Київської області вчинила порушення, передбачене пунктом 7 статті 50 та статтею 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді створення умов для порушення комунальним підприємством «Горяни» Гірської сільської ради законодавства про захист економічної конкуренції на ринку надання послуг з централізованого водовідведення у межах с. Гологурів та с. Кийлів Бориспільського району Київської області.

Відповідно до частини першої статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рішення органів Антимонопольного комітету України у двомісячний строк з дня одержання може бути оскаржене до господарського суду.

**Голова адміністративної колегії –
голова відділення:**

О. Хмельницький